

Asociacija „Lietuvos tėvų forumas“, įmonės kodas 300144391, Veliuonos g. 18, LT–48338 Kaunas,

tel. 867825555, el. p info@tevuforumas.lt

LR Prezidentui

2020-06-16 Nr. 200616/1

LR Seimo pirmininkui

LR Seimo nariams

LR Seimo frakcijoms

LR Seimo švietimo ir mokslo komitetui

Švietimo, mokslo ir sporto ministrui

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 5¹, 37, 53, 56³, 59 IR 69 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO

Šis įstatymo pakeitimo projektas totaliai diskriminuoja didžiąją dalį švietimo bendruomenės – tėvus ir moksleivius, sudaro sąlygas galimai korupcijai, yra antidemokratiškas ir negarantuoja geresnės švietimo kokybės bei nėra orientuotas į geriausius vaiko interesus.

Įstatymo pakeitimo projekto aiškinamajame rašte akcentuojama: „Parengtais įstatymų projektais siekiama optimizuoti konkursų švietimo įstaigų vadovų pareigoms tvarką ir terminus, patikslinti pasirengimo švietimo įstaigos vadovo pareigoms eiti reglamentavimą, mažinti švietimo įstaigos veiklos dokumentavimo apimtį, pakeisti subjektą skiriantį į savivaldybių švietimo įstaigų vadovo pareigas ir atleidžiantį iš jų, įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimą (TAR, 2019, Nr. 2019-14836).“

Deja, tik imituojant veiklą neva siekiant geresnių tikslų, prisidengiant minimais tikslais, bandoma visiškai sumenkinti ir praktiškai eliminuojama ugdymo įstaigos bendruomenės svarba ir vaidmuo, galimybė kurti unikalią mokyklą, kuri atitiktų geriausius vaiko interesus.

Priėmus įstatymo 59 straipsnio 8 dalies 10 punkto pataisą

„10) kiekvienais metais **valstybinės ar savivaldybės mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovas** teikia švietimo įstaigos (išskyrus aukštąsias mokyklas) bendruomenei ir mokyklos tarybai, valstybinės ar savivaldybės švietimo pagalbos įstaigos vadovas – švietimo pagalbos įstaigos savivaldos institucijai, jeigu ji yra, jei švietimo pagalbos įstaigoje savivaldos institucijos nėra, – darbuotojų atstovavimą įgyvendinančiai institucijai tarybai svarstyti bei viešai paskelbia savo metų veiklos ataskaitą, kurią sudaro dvi dalys – įstaigos metinė veiklos ataskaita ir

vadovo metų veiklos ataskaita. Valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų metų veiklos ataskaitos reikalavimus nustato švietimo, ne mokslo ir sporto ministras;“,

būtų paneigti esminiai demokratinės ir laisvos visuomenės koegzistavimo principai, eliminuojamas pamatinis teisingo atstovavimo ir įgalinimo principas, vyraujantis visuose ES teisės aktuose, ignoruojama „Geros mokyklos koncepcija“, kurios ašį sudaro bendruomenės susitarimas – „Gera mokykla – pamatinėmis humanistinėmis vertybėmis ugdymą grindžianti, prasmės, atradimų ir asmens ugdymo(si) sėkmės siekianti mokykla, kuri savo veikloje vadovaujasi mokyklos bendruomenės susitarimais ir mokymu(si).“

Aiškinamajame rašte sakoma, kad Įstatymų projektai parengti atsižvelgiant į Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-09-12 įsakymu Nr. V-1011 sudarytos darbo grupės švietimo įstaigų vadovų lyderystės klausimais siūlymus.

Pažymime, kad į minėtą darbo grupę nebuvo įtraukti nė vieni socialiniai partneriai, atstovaujantys tėvų ir mokinių interesams – tėvų bei mokinių organizacijos. Tad akivaizdu, jog šios darbo grupės rezultatas visiškai neatitinka plačiosios demokratinės visuomenės interesų, prieštarauja pamatiniams ES teisėkūros principams, yra neišdiskutuotas su valstybės piliečiais ir visa švietimo bendruomene, yra akivaizdžiai orientuotas į siaurus grupinius interesus, todėl niekaip negali atliepti geriausių vaiko interesų, jų tėvų ir globėjų teisėtų lūkesčių bei demokratinės, pilietinės visuomenės principų.

2017 metais priimant Švietimo įstatymo pataisas, kurias šiemet ketinama „pertvarkyti“, aiškinamajame rašte buvo rašoma:

- „Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pasisakęs, kad ugdymo kryptingumą, kokybę ir įvairiapusiškumą privalo užtikrinti Konstitucijoje nurodytos valstybinės ir savivaldybių mokymo ir auklėjimo įstaigos, taip pat tėvai“;
- „Vienas svarbiausių sėkmingos mokyklos požymių yra skaidrus ir efektyvus valdymas“;
- „didėja tėvų, mokinių bei mokytojų nepasitenkinimas ilgamečių mokyklos vadovų ir jų suformuotos administracijos piktnaudžiavimu viršenybe prieš kitus mokyklos bendruomenės narius, kurie negali inicijuoti pokyčių ugdymo įstaigoje“;
- „Vadovų veiklos vertinimo nebuvimas, nepakankamas mokyklos savivaldos įtraukimas neužtikrina aukštos švietimo kokybės, grįžtamojo ryšio ir sudaro nepalankias sąlygas mokinių, mokytojų, švietimo įstaigų vadovų bei tėvų bendradarbiavimui“;
- „yra būtina užtikrinti skaidrų ir efektyvų švietimo įstaigų valdymą, didinti vadovų atskaitomybę ir atsakomybę, kelti aukštus nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, stiprinti mokyklos savivaldą“;
- „Būtina ne tik kelti aukštesnius reikalavimus švietimo įstaigų vadovams ir skaidrinti jų atrankos procesą, bet ir kartu stiprinti mokyklos savivaldą, ją depolitizuoti“.

Suprantame, kad mokykla nėra eilinė valstybinė įstaiga, jos svarba valstybės ir visuomenės gyvenime yra neišmatuojama ir tuo pačiu ji kaip ir neturi konkretaus šeimininko, nes mokyklos tikrieji šeimininkai ir finansuotojai per mokesčių perskirstymą yra mokinių tėvai. Reali mokyklos bendruomenės ir tėvų atsakomybė parenkant konkrečios mokyklos bendruomenei tinkantį vadovą ir suteiktos jiems teisinės galios bei svertai nulemti netinkamo vadovo atleidimą, visu 100 proc. laiduotų vadovo orientaciją į mokyklos bendruomenės ir tėvų poreikius bei teisėtus lūkesčius, ir kartu leistų vadovui išsivaduoti nuo politikų priklausomybės.

Švietimo politikoje yra akcentuojamas bendruomenių stiprinimas, pagalba šeimai, individualizuotas mokymas ir pan. Tai pasiekti galima tik puoselėjant bendruomenės tarpusavio santykius. O tam reikia daug laiko. Mokykloje, kitaip nei eilinėse valstybinėse įmonėse, žymiai svarbiau yra mikroklimato sukūrimas, kuris turi būti nuolat ir nepertraukiamai kuriamas.

Šeimos dažnai augina ne vieną vaiką, kurie kas keleri metai ateina į tos pačios bendruomenės mokyklą. Vadovui vystant santykius su bendruomene, lengviau bendruomenei suteikti vis aktualėjančias socialines paslaugas, užsiimti jų edukacija ir pan.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, reikalaujame nekeisti švietimo įstatymo 59 straipsnio 8 dalies 10 punkto arba tik patikslinti mokyklos bendruomenės sąvoką kaip visuotinį tėvų susirinkimą.

Tada įstatymo pataisa būtų tokia:

„10) kiekvienais metais valstybinės ar savivaldybės mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovas teikia švietimo įstaigos (išskyrus aukštąsias mokyklas) tėvų visuotiniam susirinkimui bei mokyklos tarybai, valstybinės ar savivaldybės švietimo pagalbos įstaigos vadovas – švietimo pagalbos įstaigos savivaldos institucijai, jeigu ji yra, jei švietimo pagalbos įstaigoje savivaldos institucijos nėra – darbuotojų atstovavimą įgyvendinančiai institucijai, tarybai svarstyti bei viešai paskelbia savo metų veiklos ataskaitą, kurią sudaro dvi dalys – įstaigos metinė veiklos ataskaita ir vadovo metų veiklos ataskaita. Valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų metų veiklos ataskaitos reikalavimus nustato švietimo, mokslo ir sporto ministras ir tėvų visuotinis susirinkimas.“

Lietuvos tėvų forumo pirmininkas

Darius Trečiakauskas